

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 59. ТОМ 3
ISSUE 59. VOLUME 3

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 2 від 26.01.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомеря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 59. Том 3. – 378 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри давньої історії України та спеціальних історичних дисциплін (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.І.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Грищенко Л.З.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Грищенко Г.З.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Заєць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, заступник декана факультету народних інструментів (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомеря І.М.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор, професор кафедри (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. ScS., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тиміш Л.І.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; **Тельбак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту культури і мистецтв (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музезнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомеря І.М.
Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомеря І.М., 2023

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-3-38>**Лариса ДУДІКОВА,***orcid.org/0000-0002-5841-0147**доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології
Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова
(Вінниця, Україна) dr.dudikova@vntu.edu.ua***Алла КОНДРАТЮК,***orcid.org/0000-0001-7104-0171**кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та медичної термінології
Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова
(Вінниця, Україна) allamaksimchuk53@gmail.com***Лілія ТЕРЕЩЕНКО,***orcid.org/0000-0002-2774-8540**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету
(Вінниця, Україна) l.tereshchenko@vtei.edu.ua*

ЕЛЕМЕНТИ ГНУЧКОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СТАНУ

Стаття присвячена дослідженню особливостей гнучкого навчання іноземної мови та прикладам можливого застосування такого виду навчання в умовах кризового стану, спричиненого зокрема збройною агресією або пандемією, коли доступ до традиційних форм навчання є обмежений. Метою дослідження є окреслення елементів гнучкого навчання англійської мови, які можуть бути запропоновані студентам ЗВО. Під терміном **гнучке навчання** ми розуміємо таку організаційну форму навчання, яка забезпечує адаптацію навчального процесу до кризових обставин задля уникнення втрати ефективності шляхом комбінування наступних рис: часткове відокремлення викладача від студентів (принаймні під час низки навчальних процедур), користування учасниками процесу електронними засобами зв'язку, особливими онлайн платформами та сервісами, обов'язкова наявність двостороннього зв'язку між учасниками, мени контрольований графік навчання, здійснення навчання поза стінами освітньої установи, яка однак зберігає функції моніторингу (включаючи офіційне оцінювання здобутків студентів). Таким чином, гнучке навчання поєднує у собі риси як традиційного, так і дистанційного та відкритого навчання. Дидактичними умовами для здійснення гнучкого навчання вважаємо високий рівень цифрових навичок усіх учасників, високий рівень мотивації здобувачів освіти, наявність необхідного технічного забезпечення, адаптація освітніх програм до нових умов, сприяння освітніми закладами викладачам у перерозподілі навчального часу та організації розкладу. Запропоновані приклади завдань, які можна застосувати для гнучкого навчання, можуть сформувати корисну базу ресурсів, які разом із системною роботою на освітніх платформах типу Moodle нададуть викладачеві можливість забезпечити якісне освітнє середовище на час, коли кризові обставини не дозволяють здійснювати планове традиційне або дистанційне навчання.

Ключові слова: змішане навчання, гнучке навчання, проблемно-орієнтоване навчання, Moodle.

Larysa DUDIKOVA,

orcid.org/0000-0002-5841-0147

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of Department of Foreign Languages including Latin and Medical Terminology
Vinnytsia National Pirogov Memorial Medical University
(Vinnytsia, Ukraine) dr.dudikova@vnmu.edu.ua*

Alla KONDRATIUK,

orcid.org/0000-0001-7104-0171

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at Department of Foreign Languages including Latin and Medical Terminology
Vinnytsia National Pirogov Memorial Medical University
(Vinnytsia, Ukraine) allamaksimchuk53@gmail.com*

Liliia TERESHCHENKO,

orcid.org/0000-0002-2774-8540

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics
(Vinnytsia, Ukraine) l.tereshchenko@vtei.edu.ua*

ELEMENTS OF FLEXIBLE FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN CRISIS CONDITIONS

The article is dedicated to the study of the features of flexible training and examples of the possible application of this type of training in a crisis situation, caused in particular by armed aggression or an epidemic, when access to traditional forms of training is limited. The purpose of the study is to outline the elements of flexible English language learning that can be offered to students of higher education institutions. We define flexible learning as an organizational form of learning that ensures the adaptation of the educational process to crisis circumstances in order to avoid loss of efficiency by combining the following features: partial separation of the teacher from students (at least during some instructional processes), the use of electronic means of communication by the participants of the process, special online platforms and services, mandatory two-way communication between participants, a less strict learning timetable, learning outside the premises of an educational institution, which, however, retains monitoring functions (including official assessment of students' achievements). Thus, flexible learning combines features of both traditional and distance and open learning. Didactic conditions for the implementation of flexible learning are considered to be a high level of digital skills of all participants, a high level of motivation of education seekers, the availability of necessary technical support, and adaptation of the curriculum to new circumstances, assistance of educational institutions to teachers in the redistribution of study time and organization of the timetable. The examples of tasks that can be used for flexible learning can form a helpful database of resources that, combined with systematic work on educational platforms such as Moodle, will enable the teacher to create an important educational environment at the time when crisis circumstances do not allow for planned traditional or distance learning.

Key words: *blended learning, flexible learning, problem-based learning, Moodle.*

Постановка наукової проблеми. Виклики останніх років, зокрема війна на території України та епідемія COVID-19, ставлять перед українськими освітянами нову задачу – організувати навчальний процес таким чином, щоб мінімізувати наслідки відсутності прямого контакту зі здобувачами освіти, а також сприяти максимально ефективній організації їхнього автономного навчання.

Основними труднощами, які мусять долати викладачі закладів вищої освіти України сьогодні, є наступні:

– розрізненість груп, фізична відсутність частини здобувачів освіти на території України, що

зокрема ставить питання про різницю в часових поясах, мовне оточення, в якому перебувають студенти, тощо;

– планові та екстрені відключення електроенергії, які часто унеможливають своєчасний доступ студентів до мережі Інтернет під час дистанційних занять;

– повітряні атаки ворога, які змушують і викладачів, і здобувачів освіти перебувати тривалий час в укритті.

Кожен заклад вищої освіти розробляє власну стратегію подолання цих викликів, опираючись на досвід вже існуючих онлайн платформ для дистанційного навчання, а також моделюючи форми

і методи навчання та оцінювання згідно, в першу чергу, можливостей викладачів і студентів та з міркувань найбільш ефективного використання наявних ресурсів.

Метою дослідження є окреслення елементів гнучкого навчання англійської мови, які можуть бути запропоновані студентам ЗВО в кризових умовах, коли забезпечення синхронного навчання неможливе.

Аналіз останніх публікацій. Останнім часом дослідники все більше пропагують використання різних засобів електронного навчання, вбачаючи у цьому низку переваг, зокрема електронні технології індивідуалізують навчання й розширюють досвід студентів як через розлогий навчальний контент, так і через залучення їх до низки онлайн спільнот та мереж (Al-Arimi, 2014). При цьому, ступінь технологічності навчального процесу може різнитись від високо автоматизованого при застосуванні штучного інтелекту до досить успішно контрольованого самими учасниками у межах гнучкого навчання.

Навчання за допомогою штучного інтелекту здійснюється на основі навчального програмного забезпечення, що індивідуалізує навчання завдяки роботі нейромереж та технології дерева ухвалення рішень (Sun et al., 2021). Заохочення студентів до користування подібним програмним забезпеченням формує навички автономного навчання та робить зміст навчання більш релевантним до потреб особистості. Утім подібне навчання ще не визнається більшістю практиків таким, що здатне повністю замінити процес спілкування викладача зі студентом.

Відтак, більшість сучасних досліджень присвячено різним способам організації, перевагам і недолікам дистанційного навчання. Зокрема, згідно емпіричного дослідження Putra R.W.P., організація навчального процесу за допомогою сервісу Google Meet (порівняно із самостійним опрацюванням навчального матеріалу) підвищила мотивацію студентів різних курсів на 61,8–79,4%, в результаті чого активізувалась навчальна діяльність здобувачів освіти, взаємодія з одногрупниками та викладачем, відмічена більша старанність студентів у наданні відгуків на питання викладачів і навіть у правильній вербалізації власного висловлення (Putra, 2021).

Дослідження Utami A.R. et al. показало позитивний потенціал використання навчальних відео під час вивчення англійської мови як іноземної, оскільки воно сприяє підвищенню мотивації, засвоєнню нового вокабуляра та покращенню вимови англійських слів (Utami et al., 2021), що

може бути сповна використане в сучасному світі, де більшість мають доступ до стрімінгових сервісів та відеохостингів типу YouTube, Facebook Shorts, TikTok, Instagram.

Відеоматеріали можуть не лише використовуватись здобувачами освіти, але й бути створені ними у межах асинхронних навчальних завдань. Зокрема, експериментальне дослідження показало значний позитивний вплив на когнітивну складову процесу опанування окремих тем з фізики англійською мовою студентами, котрі завершували виконання проєктно-орієнтованого завдання фінальною презентацією на YouTube каналі (Rozal, 2021).

Наразі немає однозначної відповіді, чи має дистанційне навчання беззаперечні переваги над традиційним навчанням оффлайн. Зокрема, аналіз інтерв'ю студентів-медиків, які перейшли на дистанційну форму навчання в університеті Гетенбурга, Швеція (University of Gothenburg), показав, що студенти відмітили занепад соціальної взаємодії в трьох сферах: дидактичних аспектах цифрового навчання, освітньому середовищі та власних ресурсах (мотивації, відповідальності). Утім, третина учасників дослідження надали перевагу саме дистанційним формам навчання (Langegård et al., 2021).

Дослідження ефекту запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (Україна) навпаки вказує на позитивний вплив цих елементів на фаховий рівень майбутніх фармацевтів, шляхом формування якісної комунікації та підвищення рівня комфортності навчального процесу через те, що здобувачі освіти мали змогу обирати час і місце виконання навчальних завдань (Pogorilyi et al., 2020).

Відтак, вважаємо за необхідне зосередити увагу на елементах гнучкого навчання, яке може забезпечити необхідний рівень академічної свободи та академічного контролю за кризових обставин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під терміном *гнучке навчання* ми розуміємо таку організаційну форму навчання, яка забезпечує адаптацію навчального процесу до кризових обставин задля уникнення втрати ефективності шляхом комбінування наступних рис: часткове відокремлення викладача від студентів (принаймні під час низки навчальних процедур), користування учасниками процесу електронними засобами зв'язку, особливими онлайн платформами та сервісами, обов'язкова наявність двостороннього зв'язку між учасниками, менш контрольований графік навчання, здійснення навчання

поза стінами освітньої установи, яка однак зберігає функції моніторингу (включаючи офіційне оцінювання здобутків студентів). Таким чином, гнучке навчання поєднує у собі риси як традиційного, так і дистанційного та відкритого навчання (див. рис. 1).

Принципи організації гнучкого навчання є, на нашу думку, багато в чому суголосними принципам організації дистанційного навчання, а саме включають: системність, відтворюваність, індивідуалізованість, економічну доцільність, психологічну валідність, академічність, здатність до оновлення і контролюваність (Konovalenko et al., 2021).

Форми організації гнучкого навчання можуть бути наступними:

1) розділені заняття – заняття викладача з групою відбуваються синхронно по черзі то в оффлайн, то в онлайн форматах;

2) розділені групи – синхронне спілкування викладача зі студентами організовано за допомогою технічних засобів одночасно в оффлайн та онлайн форматах, відповідно до місцезнаходження здобувача освіти;

3) групові конференції – синхронне заняття усієї групи за допомогою сервісів Google Meet, Zoom, Skype тощо;

4) групові проекти – асинхронне спілкування учасників навчального процесу для виконання окресленого завдання з подальшою спільною презентацією, наприклад, у межах проблемно-орієнтованого навчання (Tereshchenko, 2018);

5) планові інтерактивні індивідуальні завдання – асинхронне виконання у визначені терміни завдань, створених викладачем на обраних ним онлайн платформах, наприклад, Moodle;

6) індивідуальне навчання на «зовнішніх» ресурсах – асинхронне виконання завдань, обраних студентом згідно власного уявлення про їх релевантність, яке однак може оцінюватись потім викладачем у якості компонента самостійної роботи, наприклад, проходження курсів на освітніх платформах;

7) індивідуальне двохстороннє спілкування – асинхронне консультування викладачем студента за допомогою електронних засобів зв'язку.

Дидактичними умовами для здійснення гнучкого навчання вважаємо високий рівень цифрових навичок усіх учасників, високий рівень мотивації здобувачів освіти, наявність необхідного технічного забезпечення, адаптація освітніх програм до нових умов, сприяння освітніми закладами викладачам у перерозподілі навчального часу та організації розкладу.

Наведемо декілька прикладів завдань, які можна застосовувати для гнучкого навчання англійської мови студентами різних спеціальностей.

Приклад 1. Ресурси відеохостингу YouTube, а саме застосунок YouGlish, дозволяють знайти чисельні відео за конкретно заданим у пошуку словом або виразом. Таким чином, студенти мають змогу почути слово у безлічі природніх контекстів, які озвучені з різними акцентами. Усі відео супроводжуються субтитрами, що дозволяє тренувати не лише навички аудіювання та вимову, але й навички читання та орфографію. За умов асинхронного навчання студенти можуть отримати наступне завдання:

Study the list of the active vocabulary for today's lesson. Translate it. Choose 5 most difficult words for you to exercise. Browse the site YouGlish (<https://youglish.com/>) for each of them. Watch at least 5 videos for each word, write down the sentences the word was used in, translate the sentences, practice reading these sentence with the same speed as the speaker in the video.

Приклад 2. Успішному засвоєнню нової граматичної або лексичної теми може сприяти самостійна проектна робота на основі сайту A to Z Teacher Stuff (<http://atozteacherstuff.com/>), котра, по-перше, спонукатиме студентів до аналізу та відбору найскладнішого навчального матеріалу із запропонованої теми, по-друге, забезпечить взаємодію між учасниками без додаткового навантаження для викладача. Приклад завдання: *Study*

Рис. 1. Зв'язок гнучкого навчання з іншими формами навчання (за Al-Agimi, 2014)

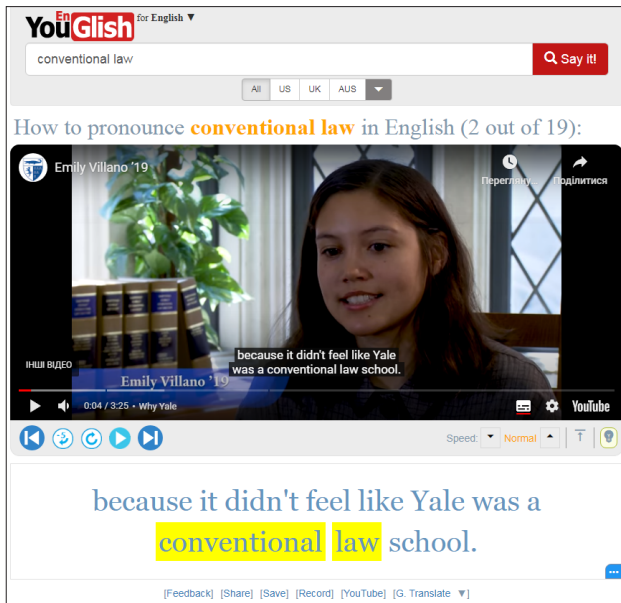

Рис. 2. Вигляд екрану при роботі на сайті YouGlish

the list of the active vocabulary for today's lesson. Translate it. Choose 10 most difficult lexemes. Use one of the services called "Worksheet makers" on the site <http://atozteacherstuff.com/> to make a digital worksheet for your fellow student. The teacher will randomly appoint the person who will get your worksheet. Share your task with him/her; make sure you point to his/her mistakes when the task is done and is sent to you via any messenger convenient.

Приклад 3. Робота з сайтом Voki SPEAKING CHARACTERS FOR EDUCATION (<https://l-www.voki.com/>) дозволяє привнести елемент гейміфікації та стимулювати соціальну взаємодію між учасниками групи, які позбавлені живого контакту між собою. Сервіс надає можливість створити рухливий аватар та помістити його на певне тло, озвучити його власним голосом або скористатись програмою автоматичного озвучування, яка доступна у різних акцентах. Таким чином, студенти можуть скористатись програмою для озвучення власних презентацій у більш креативний спосіб. Також можливе виконання наступного завдання: *Use the site Voki (<https://l-www.voki.com/>) and create your*

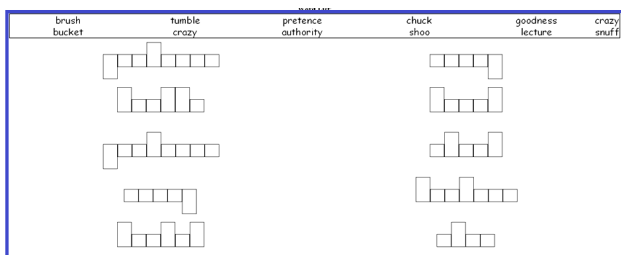

Рис. 3. Приклад завдання, створеного студентом за допомогою сервісів сайту A to Z Teacher Stuff

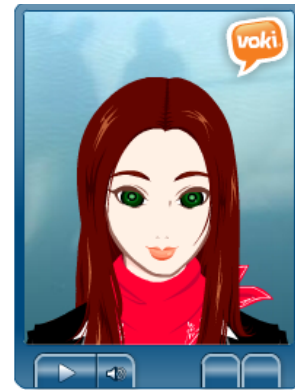

Рис. 4. Вигляд аватара, створеного на сайті Voki (<https://l-www.voki.com/>)

own Voki avatar. Let the 'voki presenters' pronounce some of the utterances of the characters from the fiction text you have read for your home reading class. Send a link to your group mates. They will have to guess the true identity of the speaker, so try not to make your animated characters too obvious. Surprise your audience! So who is the first to have sent the right answer to you?

Приклад 4. Укладання ментальних карт дозволяє категоризувати набуті знання і укласти асоціативні зв'язки між фрагментами інформації. Такі карти яскраво і швидко показують викладачеві глибину та правильність сприйняття студентом інформації, отриманої під час опрацювання рекомендованих джерел чи прослуховування запису відео лекції. Умова завдання може звучати так: *Study the recommended sources and compile the mind map that will represent the major features of the object of your study.*

Приклад 5. Сайт TEDEd (bit.ly/3jsCspU) дозволяє підібрати відео з виступами на платформі TED за обраною тематикою, що заохочує студентів до самостійного вибору відео, яке надалі супроводжується системою вправ, посиланням на додаткові ресурси та можливістю взяти участь у відкритих дискусіях, присвячених обраній темі. Завдання може бути сформульоване наступним чином: *Use the platform TEDEd to choose one talk that is relevant for today's topic. Do the tasks suggested there. Make a print screen of your achievement. Prepare a mock TED talk on the same topic, record it and send to your group mates.*

Висновки та перспективи дослідження. Організація гнучкого навчання є непростим процесом з огляду на той факт, що пошук вдалих ресурсів та формулювання влучних завдань, які можуть підтримати асинхронну роботу студентів, є досить трудомістким, творчим і непередбачуваним процесом, який вимагає від викла-

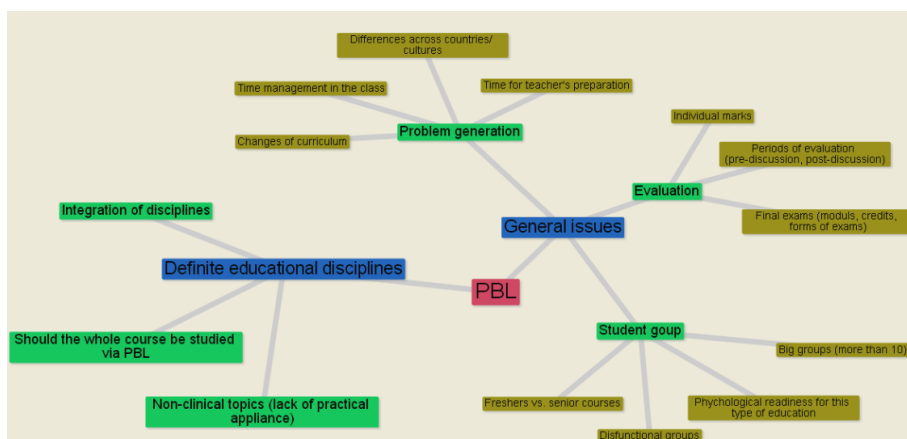

Рис. 5. Приклад ментальної карти, укладеної на тему проблемно-орієнтованого навчання

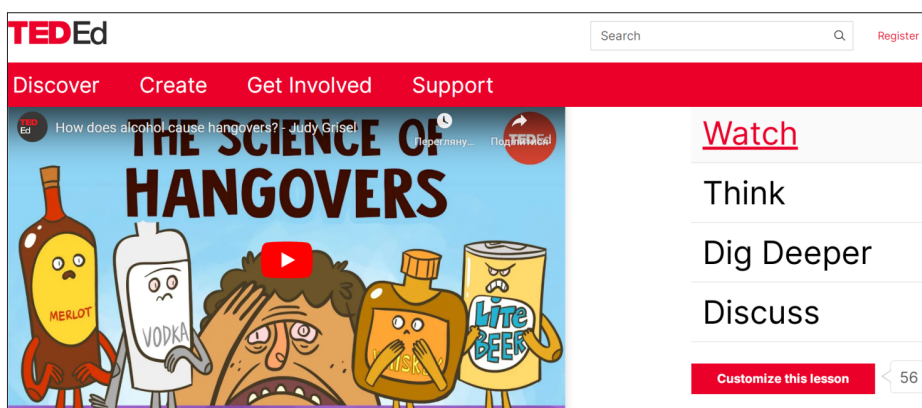

Рис. 6. Приклад відео із завданнями на сайті TEDEd (bit.ly/3jsCspU)

дача постійного розширення кола власних знань та навичок. Проте сформована заздалегідь база подібних ресурсів, підтримана системною роботою на освітніх платформах типу Moodle, може забезпечити важливе освітнє середовище на час, коли кризові обставини суттєво впливають на можливість забезпечити традиційне навчання в аудиторії.

Неможливо наразі точно обрахувати час, витрачений здобувачами освіти, на виконання завдань в асинхронному форматі, що може при-

звести до їх перенавантаження або навпаки несумлінного ставлення до навчання. Очевидним є і те, що навантаження викладача також складно піддається обліку і може суттєво збільшитись під час розробки великої кількості нових завдань та через ненормований робочий час. Звідси витікає потреба у розробці чітких критеріїв до створення «гнучких» навчальних курсів, а також у максимальній автоматизації їх оцінювального етапу. У цьому ми вбачаємо перспективи подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Al-Arimi A.M.A.K. Distance learning. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2014. 152. P. 82–88. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.159>
2. Konovalenko T. V., Yivzhenko Y. V., Demianenko N. B., Romanyshyn I. M., Yemelyanova Y. S. The possibilities of using distance learning in the professional training of a future foreign language teacher. *Linguistics and Culture Review*. 2021. 5 (S2). P. 817-830. URL: <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS2.1423>
3. Långegård U., Kiani K., Nielsen S.J. *et al.* Nursing students' experiences of a pedagogical transition from campus learning to distance learning using digital tools. *BMC Nurs*. 2021. 20 (23). URL: <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00542-1>
4. Pogorilyi V. V., Dudikova L. V., Yakymenko O. H., Poyda S. A., Koval B. F. Improvement of learning outcomes in educational process of interns-pharmacists using distance learning elements. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. 76(2). P. 236–249. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3038>
5. Putra R. W. P. Improving the Students' Motivation in Learning English through Google Meet during the Online Learning. *English Learning Innovation*. 2021. 2(1). P. 35–42. URL: <https://doi.org/10.22219/englie.v2i1.14605>

6. Rozal E., Ananda R., Zb A., Fauziddin M., Sulman F. The Effect of Project-Based Learning through YouTube Presentations on English Learning Outcomes in Physics. *AL-Ishlah: Jurnal Pendidikan*. 2021. 13(3), P. 1924–1933. URL: <http://www.journal.staihubbulwathan.id/index.php/alishlah/article/view/1241>
7. Sun Z., Anbarasan M., Praveen Kumar D. J. C. I. Design of online intelligent English teaching platform based on artificial intelligence techniques. *Computational Intelligence*. 2021. 37(3). P. 1166–1180. URL: <https://doi.org/10.1111/coin.12351>
8. Tereshchenko L. Ya. Practical Issues of Resorting to Problem-Based Learning at EFL Classes. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України*: Зб. наук. пр. VI Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. Т. 2. С. 466–475. URL: http://vtei.com.ua/images/VN/17_09_2.pdf#page=466
9. Utami A. R., Oktaviani L., Emaliana I. The Use of Video for Distance Learning During Covid-19 Pandemic: Students' Voice. *JET (Journal of English Teaching) Adi Buana*. 2021. 6(02). P. 153–161. URL: <https://jurnal.unipasby.ac.id/index.php/jet/article/view/4047>

REFERENCES

1. Al-Arimi A. M. A. K. Distance learning. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2014. 152. P. 82–88. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.159>
2. Konovalenko T. V., Yivzhenko Y. V., Demianenko N. B., Romanyshyn I. M., Yemelyanova Y. S. The possibilities of using distance learning in the professional training of a future foreign language teacher. *Linguistics and Culture Review*. 2021. 5 (S2). P. 817–830. URL: <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS2.1423>
3. Langedgård U., Kiani K., Nielsen S.J. *et al.* Nursing students' experiences of a pedagogical transition from campus learning to distance learning using digital tools. *BMC Nurs*. 2021. 20 (23). URL: <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00542-1>
4. Pogorilyi V. V., Dudikova L. V., Yakymenko O. H., Poyda S. A., Koval B. F. Improvement of learning outcomes in educational process of interns-pharmacists using distance learning elements. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. 76(2). P. 236–249. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3038>
5. Putra R. W. P. Improving the Students' Motivation in Learning English through Google Meet during the Online Learning. *English Learning Innovation*. 2021. 2(1). P. 35–42. URL: <https://doi.org/10.22219/englie.v2i1.14605>
6. Rozal E., Ananda R., Zb A., Fauziddin M., Sulman F. The Effect of Project-Based Learning through YouTube Presentations on English Learning Outcomes in Physics. *AL-Ishlah: Jurnal Pendidikan*. 2021. 13(3), P. 1924–1933. URL: <http://www.journal.staihubbulwathan.id/index.php/alishlah/article/view/1241>
7. Sun Z., Anbarasan M., Praveen Kumar D. J. C. I. Design of online intelligent English teaching platform based on artificial intelligence techniques. *Computational Intelligence*. 2021. 37(3). P. 1166–1180. URL: <https://doi.org/10.1111/coin.12351>
8. Tereshchenko L. Ya. Practical Issues of Resorting to Problem-Based Learning at EFL Classes. *Sotsialno-politychni, ekonomichni ta humanitarni vymiry integratsii Ukrainy* [Socio-political, economic and humanitarian dimensions of the European integration of Ukraine]. Vinnytsia: Vydavnycho-redaktsijnyi viddil VTEI KNTEU, 2018. Т. 2. С. 466–475. URL: http://vtei.com.ua/images/VN/17_09_2.pdf#page=466
9. Utami A. R., Oktaviani L., Emaliana I. The Use of Video for Distance Learning During Covid-19 Pandemic: Students' Voice. *JET (Journal of English Teaching) Adi Buana*. 2021. 6(02). P. 153–161. URL: <https://jurnal.unipasby.ac.id/index.php/jet/article/view/4047>

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Микола ПРИХОДЬКО ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ПАМ'ЯТКАМИ МИНУЛОГО В ВАРШАВІ ЯК ГРОМАДСЬКА ІНІЦІАТИВА ПОЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ ЦАРСТВА ПОЛЬСЬКОГО (1911–1912 РР.).....	4
Михайло САБІНСЬКИЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СПАДЩИНА МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО В ОЦІНКАХ ДІАСПОРНИХ ІСТОРИКІВ 1968–1989 РОКІВ.....	10
Анатолій ТКАЧУК ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ СУЛТАНА СЕЛІМА II В 60–70-Х РОКАХ XVII СТОЛІТТЯ.....	16
Віктор ШОСТАК ЕТНОКУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ НА ВОЛИНІ В МЕЗОЛІТИЧНИЙ ЧАС.....	23

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Олександра ПАНФІЛОВА, Тетяна ПРОКОПОВИЧ ЕТЮДИ, НАЧЕРКИ, ЗАМАЛЬОВКИ ЯК ПРОДУКТИВНІ ПРАКТИЧНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВУ.....	28
Лю ПЕН ВИКОНАВСЬКА ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ В ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ ХАРКІВСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ РОСІЙСЬКОГО МУЗИЧНОГО ТОВАРИСТВА 1870–1880-Х РР.....	34
Наталія СИНКЕВИЧ ХОРОВА МУЗИКА МИКОЛИ ЛИСЕНКА В РЕПЕРТУАРІ КОЛЕКТИВІВ ДРОГОБИЧА (XX СТОЛІТТЯ).....	42
Нінель СІЗОВА, Ганна БІЛОЗЕРСЬКА, Тетяна БЕЛІНСЬКА СТАН ЦЕРКОВНОГО ХОРОВОГО ВИКОНАВСТВА ВІННИЧЧИНИ КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ.....	48
Оксана СІНЕНКО ТВОРЧІ ВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВОКАЛЬНОГО А CAPPELLA АНСАМБЛЮ “CONCORD”.....	55
Ся МІН ДРАМАТУРГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРИ К. С. ЦЕПКОЛЕНКО «ДОЛЯ ДОРІАНА».....	60
Ольга УМАНЕЦЬ СУЧАСНА НАЦІОНАЛЬНА МОНООПЕРА: ТЕНДЕНЦІЇ МОДИФІКУВАННЯ ЖАНРОВОЇ МОДЕЛІ.....	69
Лариса ШЕМЕТ ТВОРЧІСТЬ ЯСКРАВИХ ПРЕДСТАВНИЦЬ ЖІНОЦТВА В АКОРДЕОННОМУ МИСТЕЦТВІ США.....	77

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Світлана НІКІФОРОВА, Ганна ЛУК'ЯНОВА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛІНГВІСТИКА ЯК НОВА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ПРЕДМЕТНА ОБЛАСТЬ.....	84
Наталія ОЛІЙНИК, Вікторія ЛИТВИНЕНКО КОНЦЕПТУАЛЬНА ВАГОМІСТЬ ЖІНОЧИХ МОДЕЛЕЙ ПОВЕДІНКИ В БІБЛІЇ.....	91
Інна РОГАЛЬСЬКА-ЯКУБОВА, Наталія ЧЕПЕЛЮК ВОЄННІ НЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВОРОГА В ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ.....	101

Галина СЕНИК ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИКИ З НІМЕЦЬКОЮ ЕТИМОЛОГІЄЮ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ НА БУКОВИНІ.....	108
Юлія СИНІШИНА ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ПРИЧИНИ ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТИЗМІВ В АНГЛОМОВНОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ТВОРІ, ЗАСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ.....	114
Ірина SOINA SPORTS DISCOURSE OF MODERN LINGUISTIC CULTURE.....	119
Ганна СПОТАР-АЯР ПОНЯТІЙНЕ МІКРОПОЛЕ АФІКСА <i>-АСАК / -ЕСЕК</i> У СУЧАСНІЙ ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ.....	125
Катерина ТРАЧУК КОНЦЕПТ «БАГАТСТВО» В УКРАЇНСЬКІЙ ВЕСІЛЬНІЙ ОБРЯДОВОСТІ.....	134
Ірина ФЕСЕНКО БІОГРАФІЧНА ДРАМА О. ЧУГУЯ «ЗРАДЛИВА ДОЛЯ» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ.....	140
Тетяна ХОМЕНКО ЗМІСТ МІФОЛОГЕМИ СВІТОВОГО ДЕРЕВА У КАРТИНІ СВІТУ ДАВНІХ ГЕРМАНЦІВ.....	147
Андрій ЧМИР СУЧАСНИЙ ІСТОРИЧНИЙ РОМАН-КРОСОВЕР (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ «СПРАВЖНІЙ МАЗЕПА» П. КРАЛЮКА).....	153
Ігор ЧОРНИЙ, Ганна МАЛІНСЬКА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «ДЕМОКРАТІЯ» ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВНОГО ДОСВІДУ.....	161
Галина ШЕВЦІВ ДО ПИТАННЯ ХРИСТІЯНСЬКОГО АВТБІОГРАФІЧНОГО ДИСКУРСУ.....	166
Maia YURKOVSKA RHETORIC DEVICES IN THE POLITICAL DISCOURSE (ON THE MATERIAL OF VICTOR ORBAN’S SPEECH “ <i>YOU ARE CONDEMNING HUNGARY</i> ”).....	173
ПЕДАГОГІКА	
Maryna RYZHENKO, Olena ANISENKO, Lyudmyla SEMENOVA USING SONGS FOR FORMATION OF LEXICAL SKILLS IN ENGLISH LESSONS AT UNIVERSITY.....	178
Юрій РОМАНОВ ПІДГОТОВКА ДО ЧИТАННЯ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	183
Лариса РУБАН КАЗКОТЕРАПІЯ У ПІДГОТОВЦІ ЖІНОК ДО МАЙБУТНЬОГО МАТЕРИНСТВА.....	189
Олексій САМОЙЛЕНКО ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	195
Олена СЕРГІЙЧУК, Юлія БАГНО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	200
Ольга СИТНІКОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІЛОЛОГІЇ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, ФОРМУВАННЯ.....	206
Галина СТУКАН, Валентина КРИЩУК, Людмила ГЛУШОК УДОСКОНАЛЕННЯ ОРФОГРАФІЧНО-ПУНКТУАЦІЙНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗВО ЗА ПРАВОПИСОМ 2019 РОКУ.....	212

Людмила СУВОРОВА, Валентина МУЗИЧУК ОСМИСЛЕННЯ МЕЖОВИХ СТАНІВ ПРИЙОМАМИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА).....	217
Майя СУПРУН, Наталія ЯЦИШИН ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТУ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ.....	224
Інна СЯСЬКА СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	230
Марія ТЕЛИЧКО, Марта ГАЙДУК, Олена ФЕДОРИШИН ПРОБЛЕМАТИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ФАКУЛЬТЕТІВ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	237
Лариса ДУДІКОВА, Алла КОНДРАТЮК, Лілія ТЕРЕЩЕНКО ЕЛЕМЕНТИ ГНУЧКОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СТАНУ.....	242
Наталія ТИМОЩУК ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СЛОВНИКІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	249
Ганна ТОВКАНЕЦЬ, Василь ЛЕНДЕЛ СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОБ'ЄКТ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	255
Дмитро ТРЕЙТЯК РОЛЬ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ПРОТИСТОЯННЯ ВОРОЖИМ ІНФОРМАЦІЙНИМ ВПЛИВАМ.....	262
Юлія ТУБИЧКО ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕННЯ ТЕКСТОУТВОРЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЕКСПРЕСИВНОЮ АЛАЛІСІЮ.....	267
Вікторія УЛЬЯНОВА, Людмила СНЄДКОВА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ ЗІ «СЦЕНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ» З ВРАХУВАННЯМ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ.....	273
Лада ФІЛАТОВА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ГОЛОВНИЙ КОМПОНЕНТ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ.....	278
Олена ФІЛАТОВА, Ірина ДІДЕНКО, Людмила ЗАГОРУЙКО МОТИВАЦІЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ESP У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	285
Тетяна ХОМА, Михайло ШКІРТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ.....	291
Оксана ЦИМБАЛИСТА, Оксана КРИВЕНКО ДІДЖИТАЛІЗЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	296
Юлія ЧУЧАЛІНА ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ.....	303
Владлен ШАПО, Олег ГАВАЛЮХ РЕАЛІЗАЦІЯ БАГАТОРІВНЕВОГО КУРСАНТСЬКОГО САМОКОНТРОЛЮ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ТАБЛИЦЬ ТА СЕРЕДОВИЩА РОЗРОБКИ СИСТЕМ АВТОМАТИЗАЦІЇ PC WORX.....	312